

Leesvoer uit de regio

Nr. 06
2021

Het Booijink Veevoerders magazine houdt u op de hoogte van alle ontwikkelingen rondom de mengvoederbranche.

>6

Voortplantingscyclus
van de (jonge) zeug

>10

Silo City

■ **BOOIJINK** ■
V E E V O E D E R S

“Groot genoeg om te kunnen concurreren en klein genoeg om u te kennen”

Colofon

Redactie: Vié Virtual Office Support
Opmaak: Buro Naomi
Druk: DDMC Digitale druk

Inhoudsopgave

Het BooiJink Veevoeders Magazine verschijnt vier keer per jaar. Met dit magazine informeren wij u over wat er allemaal speelt in de varkens- en rundveehouderij en brengen wij u op de hoogte van de belangrijkste facetten binnen nutritie (voersamenstelling) en grondstoffen. Ook laten we iedere editie een medewerker aan het woord. Kortom, dit magazine biedt u een uniek kijkje in onze keuken.

>5
Voorwoord door
Paul BooiJink

>6
Voortplantingscyclus
van de (jonge) zeug

>8
Droge Kalver-TMR

>10
Silo City

>12
Granen en graanbij-
producten als energie-
leverancier

>14
Medewerker aan
het woord

*“Een staking
kost tijd en geld,
maar niets doen
is ook geen optie”*

“Vechten voor
onze mooie
agrarische sector”

Schoolstraat 2
8102 EM Raalte

Giel Booijsink

Paul Booijsink

Voorwoord

De maatschappelijke druk op de landbouw lijkt het afgelopen jaar alleen maar te zijn toegenomen. Waarbij de politiek in onze ogen niet de beste keuzes maken voor Nederland en voor ons als agrarische ondernemers. Het is dan ook erg makkelijk om jezelf te verliezen in een grote activistische rol en daarbij je eigen bedrijf te vergeten. Aan de andere kant, helemaal niks doen is ook geen optie. Graag deel ik hier een aantal observaties die misschien kunnen helpen om de balans te bewaren.

Het is duidelijk dat als je als bedrijf met een stakingsdag meedoet dit tijd en geld kost. Hetzelfde geldt natuurlijk voor de vele mensen die in besturen zitten, die vlogs maken en artikelen schrijven. Helaas is dit af en toe nodig in het huidige politieke landschap, maar maak in je hoofd wel de juiste calculatie. Een stakingsdag kost een bedrijf niet alleen tijd en geld op de stakingsdag zelf, maar ook ervoor en erna. De dagen ervoor ben je er al mee bezig en door ongewoonte kost het ook in de aansluitende week vaak nog de nodige energie en herstel tijd.

Betekent dit dan dat je het daarom niet moet doen? Nee, maar besef wel hoeveel het je kost en dat je niet met alles mee kunt en hoeft te doen. Evalueer ook wat de opbrengsten zijn. Veel mensen die ik spreek willen mij wijs maken dat het niks oplevert. Maar als ik terug kijk op afgelopen jaar dan ben ik van mening dat het wel degelijk iets heeft opgeleverd:

- De eerste boeren staking leverde vanuit Nederland enorm veel goodwill en steun op voor de agrarische sector;
- Het heeft veel energie gegeven aan allerlei groeperingen en mensen die stukje bij beetje inhakken op het stikstof beleid. Bijvoorbeeld STAF die aan de kaak stelde hoe de provincies allerlei stikstof gevoelige gebieden ad random toevoegde aan het Aerius model;
- Er ging op het laatste moment een streep door de voermaatregel;
- Er verschijnen steeds meer artikelen in de kranten en social media dat halveren van de veestapel in Nederland niks oplost;

- Onze eigen branchevereniging neemt met veel feiten de milieu religieuze wind uit de zeilen (denk aan RTRS soya, de grondstof wijzer);
- Minister Schouten maakte uiteindelijk excuses voor het feit dat ze een aantal jaren terug heel de sector foutief neerzette als fraudeurs.

Het is niet eenvoudig om altijd direct het resultaat te zien. Mensen, en zeker de overheid niet, geven hun fouten vaak niet of niet direct toe. De overheid stelt, ook in Nederland, nog wel vaak zijn visie of beleid langzaam bij als ze geconfronteerd worden met hun fouten. Dit is echter veel moeilijker om op te merken, omdat het achteraf is en er dan al schade is ontstaan. Denk hierbij aan Groningen, de toeslagenaffaire, de voermaatregel, kalverfraude, mestfraude, toevoegen van stikstof gevoelige gebieden et cetera.

Ik hoop dat de successen die hierboven worden genoemd u wat optimistischer stemmen om te blijven vechten voor onze mooie agrarische sector. Maar vergeet daarbij uw eigen bedrijf niet! U hoeft niet alles te doen. Ikzelf ben redelijk tevreden over de balans van het afgelopen jaar binnen Booijsink Veevoerders: met aan de ene kant het steunen van de agrarische sector met stakingsdagen en de agrarische belangenverenigingen, en aan de andere kant het bestuurswerk en het belang van Booijsink Veevoerders. Zeker gezien het aantal successen die zijn behaald.

Ik wens u weer veel succes met uw bedrijf en met uw steun aan de agrarische sector!

Paul Booijsink

Voortplantings- cyclus van de (jonge) zeug

*“Booijink
investeert in
inseminatie
analyse-
programma's”*

In editie 1 van dit blad is reeds ingegaan op het management in de varkenshouderij. Benoemd zijn de basisprincipes voor het managen van een varkensbedrijf. De varkenshouder moet dagelijks beslissingen nemen die invloed hebben op het bedrijfsresultaat. In deze editie zal wat dieper ingegaan worden op de voortplantingscyclus van de zeug en hoe de varkenshouder met name met jonge zeugen om moet gaan.

Walter Wagenmans
Specialist
varkenshouderij

Algemeen

Het geslachtsapparaat van de zeug is ingenieus opgebouwd en de werking ervan wordt beïnvloed door heel wat lichaamseigen hormonen. Het controlecentrum zit in de hersenen. De hypothalamus en de hypofyse bepalen wanneer er specifieke hormonen worden uitgescheiden die de groei van follikels op de eierstokken op gang brengen. Dit proces stimuleert de opbouw van de bronst. Tijdens de voorbronst en eigenlijke bronst (sta reflex) is de kling sterker doorbloed onder invloed van hormonen. Het slijmvlies van de schede is tijdens de bronst rozerood en vochtig.

Het controlecentrum in de hersenen reageert natuurlijk ook op een aantal inwendige en uitwendige signalen. Een goede conditie en de beschikbaarheid van voldoende voer, de aanwezigheid van seksuele prikkels (beer zien, ruiken, horen), de juiste temperatuur, de juiste hoeveelheid licht, een goede gezondheid en rust zijn enkele belangrijke bronststimulerende prikkels. Deze “prikkels” zijn door de varkenshouder goed te sturen. Het is echter wel belangrijk dat de varkenshouder weet wat er nodig is om de bronst optimaal te stimuleren! Samen met de (voer) voorlichter kan de juiste voersoort

en voerhoeveelheid bepaald worden. Ook kan samen bekeken worden of de bronststimulatie wel optimaal is. Desnoods kan er een specialist van de KI of dierenarts gevraagd worden om ook eens mee te kijken.

Energiebalans

Algemeen bekend is wel dat zeugen in de kraamstal bijna altijd in een negatieve energiebalans zitten, vooral veroorzaakt door de hoge melkproductie. Dit is vooral het geval bij de eersteworpszeugen met een beperkte voeropnamecapaciteit, een lager lichaamsgewicht en energiebehoefte voor groei. Door het intensieve zogen en de negatieve energiebalans worden hormonen die invloed hebben op de volgende cyclus tijdens de lactatie onderdrukt.

Data-analyse

De oorzaak van achterblijvende vruchtbaarheidsresultaten kan slechts achterhaald worden op basis van betrouwbare informatie en analyse. Om een goede analyse te kunnen maken is het wel belangrijk dat alle data goed en volledig is bijgewerkt in het managementsysteem. Booijink heeft geïnvesteerd in verschillende analyseprogramma's zodat de voorlichter altijd de juiste analyse kan maken. Voor een verbetering van het resultaat is het belangrijk om te achterhalen waar het probleem zich voordoet. In onderstaand grafiek een goed voorbeeld van vruchtbaarheidsproblemen bij de jonge zeugen.

Uit verdere analyse blijkt dat de eersteworpszeugen gemiddeld 15 biggen per worp spenen. Zeer waarschijnlijk een aanslag op de energiebalans en gewichtsafname van de zeug. Voor zowel de varkenshouder als voervoorlichter een goede reden om zowel de opfokperiode als de eerste cyclus eens goed te onderzoeken.

Opfokperiode

Een mogelijke oorzaak van de vruchtbaarheidsproblemen van jonge zeugen, is de opfokperiode van de zeug. Ieder varkensbedrijf heeft nieuwe aanwas nodig. Dit kan op verschillende manieren. Opfokzeugen kunnen aangekocht worden van een fokbedrijf, op een leeftijd van 10 weken of dek rijp. Deze bedrijven zijn gespecialiseerd in het opfokken van zeugen en hebben daar ook alles op ingericht. De varkenshouder kan ook kiezen om zelf op te fokken. De laatste jaren zijn steeds meer bedrijven dit laatste gaan doen. Let wel op dat deze keuze weloverwogen gemaakt wordt. De (nieuwe) eigen opfokstal zal als één van de belangrijkste onderdelen van het bedrijf gemaakt moeten worden.

In welke situatie de opfokzeug ook opgegroeid is, belangrijk is dat ze gelijkmatig is gegroeid, voldoende spekreserve heeft, een optimale botontwikkeling heeft in verhouding met lichaamsgroei en rustig is in de omgang. Met ons opfokzeugenprogramma kunnen wij daar zeker aan bijdragen.

Wanneer blijkt dat vruchtbaarheidsproblemen niet alleen bij jonge zeugen een rol speelt, zal er waarschijnlijk naar een andere oorzaak gezocht moeten worden. Enkele voorbeelden waar naar gekeken moet worden (en uiteraard ook de reeds besproken negatieve energiebalans) zijn:

• Stalklimaat

In de dekstal is een minimumtemperatuur van 20°C vereist. Een te koude omgeving en vooral sterke temperatuurschommelingen, geeft een negatieve feedback op de hormoonregulatie met eventuele minder vlotte berigheid tot gevolg. De pas gespeende zeugen komen van een warme kraamstal naar de (koudere) dekstal en hun spekreserve is flink verlaagd. Daarom is het ook belangrijk dat ze na het spenen in een comfortabele omgeving worden gehuisvest.

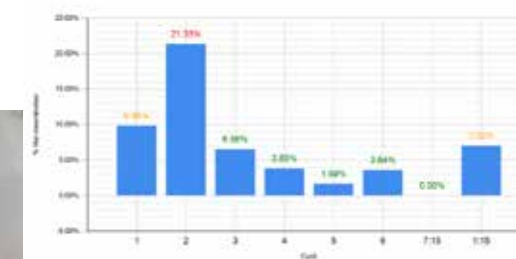
• Vaccinatie

Bepaalde vaccins kunnen een vaccinatiereactie veroorzaken met een eventuele koorts tot gevolg. Het is dan ook belangrijk dat gelten hun volledig vaccinatieprogramma hebben ondergaan voor de eventuele brontsynchronisatie start en voor ze geïnsemineerd worden. Gespeende zeugen worden bij voorkeur niet gevaccineerd op het einde van de lactatie of direct na het spenen. Ook tijdens de vroege dracht (eerste maand) wordt niet gevaccineerd.

• Gezondheid

Na het spenen verwachten we van de zeugen dat we ze binnen 6 dagen weer kunnen insemineren en dat ze weer drachtig worden. Vanzelfsprekend mag er dan niets misgaan. Na het werpen moet de baarmoeder voldoende herstellen voor er een nieuwe dracht kan optreden. Dit herstel duurt minimaal 21 dagen. Zeugen te vroeg spenen, zal de worpindex en worpgrootte negatief beïnvloeden.

Ook witvuilen wordt wel eens gezien. De oorzaak van het witvuilen is een ontsteking van het baarmoederslijmvlies. Dit wordt veroorzaakt door onvoldoende hygiëne bij het dekken, maar vooral bij het (te) laat (over)insemineren. Belangrijk is dus een goed beeld te krijgen van het beste inseminatiemoment. Met het analyseprogramma van Booijink is ook hier een goede analyse van te maken, zodat er gewerkt kan worden aan verbetering.

“De opfokperiode is zeer belangrijk”

Droge Kalver-TMR

Een optimaal rantsoen samenstellen voor kalveren van 0 tot 6 maanden kent in de praktijk veel uitdagingen. Het rantsoen moet voldoende smakelijk zijn en voldoende voedingsstoffen bevatten voor een optimale groei en ontwikkeling. Kuilvoer is vaak niet geschikt voor de jongste kalveren. Kuilvoer is variabel in samenstelling, gevoeliger voor broei en moet dagelijks vers klaargemaakt worden.

Stef Nijboer
Specialist
rundveehouderij

De basis van een optimaal rantsoen voor kalveren begint bij het gebruik van goede grondstoffen die optimaal te benutten zijn. Daarnaast moeten deze makkelijk en rustig verteerbaar zijn voor de jonge kalveren. Bij Booijsink Veevoerders hebben wij met succes een nieuw concept opgenomen in ons jongvee opfok plan. Dit is een droge kalver-TMR die tot een leeftijd van 6 maanden onbeperkt gevoerd

kan worden. Het is een combinatie van gehakseld stro en een op maat gemaakte kalverbrok wat resulteert in een hoge en efficiënte groei van de kalveren en wat de veehouder veel arbeidsgemak oplevert.

Aan de hand van de behoeftes van de kalveren is er een kalver-TMR brok ontwikkeld welke opgemengd wordt met gehakseld stro als schuurfactor.

“Hoge en efficiënte groei van kalveren”

“Een optimaal rantsoen samenstellen kent veel uitdagingen”

De voordelen van droge kalver-TMR zijn als volgt:

- Kern met NuStart voor een optimale weerstand en darmgezondheid;
- Buffers voor een optimaal pens milieu;
- Gehakseld stro voor een optimale en gezonde pens werking;
- Eenvoudig te mengen;
- Minimaliseren van voerfouten
- Elke dag een constant rantsoen zonder voerovergangen;
- Droge producten maken het mogelijk om voor langere tijd te bewaren.

De mengverhouding van droge kalver-TMR is: 10% gehakseld (tarwe)stro met 90% kalver-TMR brok (= op basis van gewicht: 1 kg stro + 9 kg brok)

“Kuilvoer moet dagelijks vers klaargemaakt worden”

Silo City

In Buffalo, na New York de grootste stad van de staat New York, ligt een gebied met verlaten graanliften dat bekend staat als Silo City. Hier was ooit de grootste graanopslag van de Verenigde Staten gevestigd. In deze grote betonnen stad vol wolkenkrabbers zonder ramen bevind zich een verticaal doolhof.

In de negentiende en tot halverwege de twintigste eeuw groeide Buffalo uit tot één van de belangrijkste steden van Amerika, een echte metropool. Door de ligging aan het Eriemeer en de aanleg van het Eriekanaal (584 kilometer lang!) ontstond er een drukke handelsroute naar het middenwesten van de Verenigde Staten.

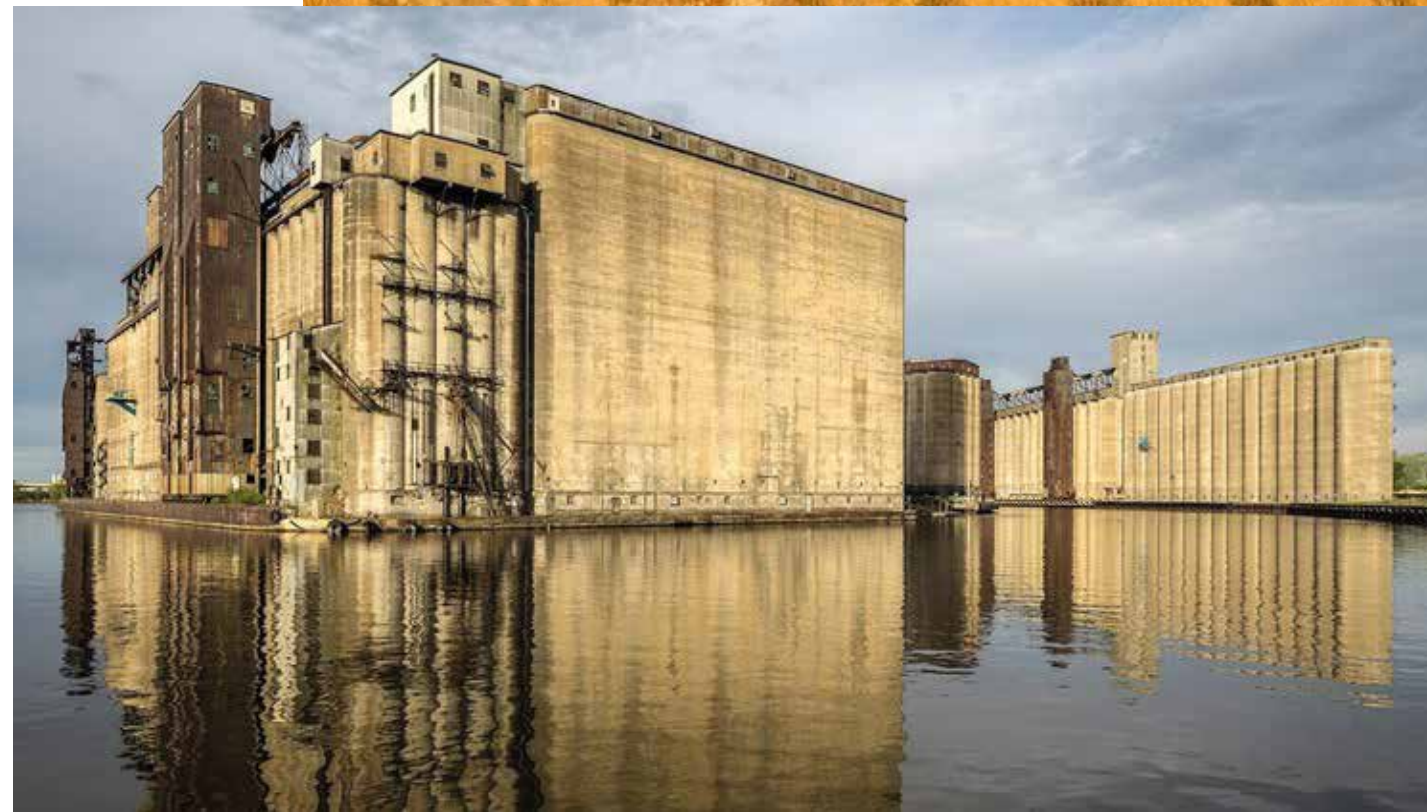
Graan was het belangrijkste exportproduct. Miljoenen tonnen graan werden vanuit heel Amerika naar Buffalo verscheept, en vervolgens naar Europa en verder. In die tijd werd alles nog met de hand geladen. Een korenmaat woog 27 kilo en een arbeider had er vaak wel 2 op zijn rug. Vervolgens beklom hij een ladder, soms wel 20 meter omhoog, en gooide de korenmaten leeg in de silo. Het laden en lossen van een schip duurde hierdoor meerdere dagen, soms wel een week.

Maar in 1842 had de zakenman Joseph Dart een uniek idee: een door stoom aangedreven graanlift! Deze lift, die bekend staat als de Dart's grain elevator, had een verticale leren transportband met emmers die door middel van een lange arm (dit mechanisme werd een "zeebeen" genoemd) vanuit een graansilo in een vrachtschip geleegd werden en visa versa. Het transportproces werd hierdoor enorm versneld. Er kon hierdoor wel vijf miljoen ton graan per jaar verwerkt worden, waardoor Buffalo de grootste graandoorvoer ter wereld werd.

Helaas was het bestaansrecht van Silo City niet van lange duur, want in 1959 ging er een nieuwe versie van het Eerie kanaal open, de Saint Lawrence Seaway. Dit was een systeem van kanalen en sluizen waardoor zeeschepen rechtstreek van de Atlantische oceaan naar de grote meren konden varen. Het Eerie kanaal werd hierdoor irrelevant, de productie droogde op en Silo City werd helemaal buitenspel gezet.

Inmiddels is deze betonnen stad verlaten en vervallen. De enorme graanliften zijn verlaten overblijfselen van betere tijden. Alles wat over is gebleven is een rijke geschiedenis en een prachtige spookstad waar nu nog rondleidingen worden gegeven en waar veel kunstenaars actief zijn.

"Heden ten dagen is Silo City een spookstad"

"In Silo City was ooit de grootste graanopslag van de VS gevestigd"

Tomas Wagenaar
Grondstoffen-
planning
en allround
medewerker

*“Maïs is hoog in
vet en energie”*

Granen en graanbijproducten als energieleverancier

Om een goede dierproductie te behalen, is energie in het voer nodig. Energie komt uit vetten en koolhydraten. Koolhydraten komen uit zetmeelrijke grondstoffen, zoals granen en graanbijproducten. Het gaat hierbij om graansoorten die niet geschikt zijn voor de humane consumptie, terwijl graanbijproducten reststromen zijn van de levensmiddelenindustrie die goed kunnen worden verwerkt in diervoeder.

Fennie Bouwknecht
Nutritionist

Granen zijn essentiële grondstoffen in de mengvoerindustrie. Mengvoer bestaat vaak voor de helft uit granen en graanbijproducten. Granen hebben een klein volume, een hoge voedingswaarde en zijn in een droge opslag zeer lang houdbaar. Het zijn zetmeelrijke producten, maar leveren ook vezels die de ontwikkeling en productie van dieren optimaal ondersteunen. Door het hoge zetmeelgehalte bevatten granen relatief weinig eiwitten.

Tijdens het productieproces van levensmiddelen voor humane consumptie ontstaan er naast het hoofdproduct andere producten. Deze bijproducten zijn bijvoorbeeld gries dat ontstaat bij productie van broodmeel en pasta, bierbostel dat overblijft bij het

bierbrouwproces. Maar ook brood, koekjes en snoeprepen wordt verwerkt tot diervoeder. Deze producten kunnen de uiterste consumptiedatum bijna hebben bereikt, zijn afwijkend van vorm of smaak of voldoen niet aan de eisen van de fabrikant, waardoor ze niet meer verkoopbaar zijn aan de consument. Voor verwerking in diervoeder wordt de veiligheid en kwaliteit van deze bijproducten, net als bij andere grondstoffen, streng gecontroleerd. Door deze reststromen te gebruiken in diervoeder is er minder verspilling van grondstoffen en wordt het duurzaam verwerkt.

De bekendste granen die in diervoeder gebruikt worden zijn maïs, tarwe en gerst. Granen bestaan uit een kiem en

een endosperm met daaromheen een buitenlaag, de zaadhuid of zemelen. De kiem is de kern en levert vet en vitamines. Het endosperm maakt het grootste deel uit van een graankorrel en bestaat uit zetmeel en gluten. De buitenlaag is vooral opgebouwd uit vezels.

Maïs is een onbedekte graansoort die smakelijk is en gebruikt wordt voor alle diersoorten. Onbedekt betekent dat er geen vliesje om de graankorrel zit, waardoor het vezelgehalte relatief laag ligt voor maïs. Maïs bevat een grote hoeveelheid zetmeel, en daarnaast bevat het relatief veel vet omdat maïs een grote kiem heeft. Hierdoor heeft maïs een relatief hoge energiewaarde. Het zetmeel uit maïs wordt ook in de levensmiddelenindustrie ingezet voor humane consumptie. Tijdens de zetmeelwinning uit maïs blijven er restproducten over, zoals maïsglutenvoermeel.

Tarwe is een bedekte graansoort dat goed inzetbaar is bij meerdere diersoorten. Door het vliesje dat om de korrel heen ligt het vezelgehalte wat hoger. Vergeleken met maïs heeft tarwe een veel kleinere kiem en daardoor ook een lager vetgehalte. Bekende bijproducten van tarwe zijn tarwegries, wat vooral uit de vliesjes bestaat en een hoog vezelgehalte heeft, en tarwevoerbloem, wat hoog in zetmeel zit en laag in vezels. Tarwevoerbloem wordt voornamelijk gebruikt in varkensvoerders. Tarwegries ontstaat tijdens de bereiding van tarwebloem. Het restproduct, gries, is niet geschikt voor humane consumptie en wordt verwerkt in diervoeder.

Ook gerst is een bedekte graansoort waardoor het een hoger vezelgehalte heeft dan maïs. Het is een smakelijk product voor alle diersoorten. Gerst is een zetmeelrijke grondstof die veel gebruikt wordt bij varkens, vooral in biggenvoer.

Daarnaast bevat gerst wat meer vezels dan tarwe en maïs, omdat bij gerst nog de kroonkaf (doppen) om de zaadhuid heen zit. Door het hogere vezelgehalte heeft gerst positieve effecten op de mestconsistentie van varkens.

Met het gebruik van granen zijn ook risico's verbonden, zoals mycotoxines. Dit zijn gifstoffen die geproduceerd worden door schimmels. Mycotoxines kunnen negatieve effecten hebben op de dierproductie en soms worden de dieren ziek. Granen worden dan ook regelmatig gemonitord op de aanwezigheid van mycotoxines.

*“Granen zijn
zetmeelrijke
grondstoffen”*

*“Tarwe en gerst zijn
bedekte graansoorten”*

Medewerker aan het woord

Mark Heuver
Chauffeur

Hoe oud ben je?
33 jaar

Ben je getrouwd?
Ja

Heb je kinderen?
Ja, 3. Brenn is 4, Roan 2 en Maud is 1 jaar.

Waar woon je?
Lemele

Ben je daar ook geboren?
Ja

Wat zijn je hobby's?
Tennissen, leuke dingen doen met de kinderen, ondernemen.

Hoe lang werk je al bij Booijink Veevoerders?
9 jaar

Wat doe je precies?
Ik ben chauffeur.

Hoe ziet je toekomst eruit bij Booijink?
Ik hoop dat ik nog een heel aantal jaren bij Booijink op de vrachtauto kan rijden. En wie weet wat de toekomst nog brengt.

Waarom zou je Booijink aanbevelen bij de boer?
Booijink is een mooi bedrijf, betrouwbaar en flexibel. De klant is echt koning.

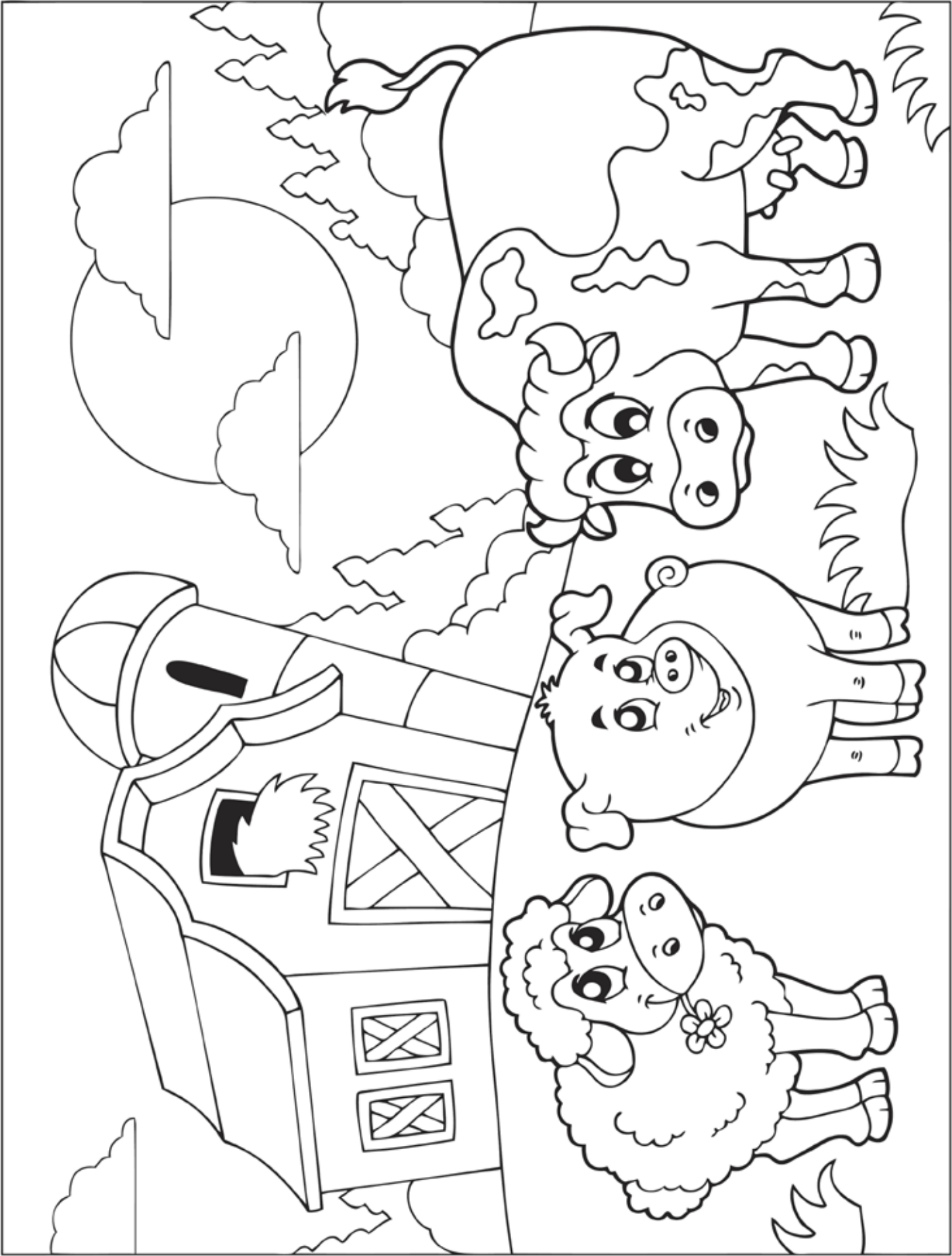
Wie of wat is je favoriete artiest/band?
Ik vind van alles wat leuk.

Wat is je favoriete film?
Geen voorkeur.

Wat is je lievelingseten?
Gehaktballen!

*“En wie weet
wat de toekomst
nog brengt”*

Het vullen van
de bulkwagen

*“Een dynamisch
en innovatief
familiebedrijf”*

Contact

Postbus 95
8100 AB Raalte

0572-345200
info@booijinkveevoeders.nl

booijinkveevoeders.nl